

Sygn. akt: VII U 2231/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 30 września 2015 r.

Sąd Okręgowy w Lublinie VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodnicząca – SSO Grażyna Cichosz

Protokolant prot. sądowy Przemysław Ochal

po rozpoznaniu w dniu 23 września 2015 roku w Lublinie

sprawy S. J.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek odwołania S. J.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L.

z dnia 22 września 2014 roku znak:(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i ustala S. J. prawo do emerytury od dnia(...) roku.

Sygn. akt VII U 2231/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 22 września 2014 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił S. J. przyznania prawa do emerytury, gdyż wnioskodawczyni nie udokumentowała 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła S. J. domagając się jej zmiany i przyznania prawa do emerytury. Wskazała, że pracowała od 2 listopada 1981 roku do 30 czerwca 1982 roku w fermie bydła jako robotnik, a od 14 czerwca 1978 roku do 21 stycznia 1981 roku w Zakładach (...) w P. jako nawijacz uzwojeń.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania podtrzymując argumentację zawartą w zaskarżonej decyzji.

Sąd Okręgowy ustalił i zważył, co następuje:

S. J. urodzona (...) w dniu (...) roku złożyła wniosek o emeryturę. Jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego, jednak wniosła o przekazanie zgromadzonych tam środków na dochody budżetu państwa. Przed organem rentowym udowodniła 20 lat, 6 miesięcy i 20 dni okresów składkowych i nieskładkowych, w tym 14 lat, 6 miesięcy i 25 dni okresów pracy w warunkach szczególnych (okoliczności bezsporne).

Wnioskodawczyni od dnia 14 czerwca 1978 roku do 21 stycznia 1981 roku z wyłączeniem okresu urlopu bezpłatnego od dnia 31 października 1979 roku do dnia 20 stycznia 1981 roku, pracowała w Zakładach (...) w P. na stanowisku nawijacza uzwojeń (umowa o pracę – k. 6 ao – k. 20, angaż – k. 7 ao, umowa o pracę – k. 9 ao, wniosek o urlop – k. 11 ao, karta obiegu – k. 12 ao, świadectwo pracy – k. 16 ao – k. 20). Będąc zatrudniona jako nawijacz uzwojeń

zajmowała się montażem silników elektrycznych. Do pracy używała trichloroetenu (tri), w którym maczane były tarcze w silnikach. Montowała silniki do pralek i sokowirówek. Przy pomocy węgielka łączyła przewody. W trakcie łączenia wydobywał się dym. Po zlutowaniu należało te przewody oczyścić i odizolować. Same silniki malowane były impregnatem i często kleił się on do rąk podczas przytrzymywania silnika (zeznania wnioskodawczynie – k. 11v, 35-35v, zeznania L. K. – k. 34v).

Sąd obdarzył wiarą zeznania wnioskodawczynie i świadka L. K., gdyż są one spójne, logiczne, wzajemnie się potwierdzają i uzupełniają. Świadek przez pewien czas pracował jako kontroler jakości na tym samym wydziale co wnioskodawczynie, wobec czego miał możliwość bezpośredniego czynienia spostrzeżeń, co do rodzaju i warunków wykonywanej przez nią pracy. Ich relacje są spójne i konsekwentne. Jednocześnie zeznania te różnią się szczegółami, co wskazuje, że nie były uzgadniane przez osoby przesłuchiwane. Pewne niedokładności i rozbieżności, co do szczegółów w zeznaniach należy zaś tłumaczyć znacznym upływem czasu między zdarzeniami relacjonowanymi przez świadka i wnioskodawczynie, a ich przesłuchaniem w toku postępowania, zwłaszcza, że relacjonują oni zwykle zdarzenia życia codziennego, do których szczegółowego zapamiętywania nie przywiązywali wielkiej wagi.

Wskazać należy, że ocena zeznań opierać się musi na zestawieniu treści zeznań z pozostałymi dowodami, naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny, a następnie, po rozważeniu ewentualnych rozbieżności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego, dokonaniu prawidłowego wyboru. Tymczasem Zakład Ubezpieczeń Społecznych nawet nie zgłaszał wniosków dowodowych na okoliczności przeciwne, nie udowodnił, więc że wnioskodawczynie nie pracowała jako zgrzewacz. Nie wykazał też żadnych innych okoliczności podważających wiarygodność świadka, co nakazywałoby z kolei uznać twierdzenia ubezpieczonej za gołosłowne.

Należy zaznaczyć, że Sąd nie jest związany żadnymi ograniczeniami w postępowaniu dowodowym w sprawach ubezpieczeń społecznych, które obowiązują w postępowaniu przed organem rentowym. Zasadniczym celem tego postępowania jest rozstrzygnięcie sprawy po dostatecznym, wszechstronnym wyjaśnieniu jej okoliczności spornych. Przepis art. 473 k.p.c. wprost stanowi, że w postępowaniu przed sądem w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych nie stosuje się przepisów ograniczających dopuszczalność dowodu ze świadków i przesłuchania stron. Powyższe oznacza, że każdy fakt może być dowodzony wszelkimi środkami, które Sąd uzna za pożądane, a ich dopuszczenie za celowe. Z kolei ustalenie przez Sąd w toku postępowania odwoławczego, że dana praca była wykonywana w szczególnych warunkach jest wystarczającą podstawą do uznania wykonywanej pracy za pracę tego rodzaju (por. m.in. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 roku, II UKN 186/97, OSNP z 1998 roku, Nr 11, poz. 342; z dnia 21 września 1984 roku, III UZP 48/84, LEX nr 14630; z dnia 10 marca 1984 roku III UZP 6/84, LEX nr 14625).

Warunkiem uznania za pracę w warunkach szczególnych jest wykonywanie w pełnym wymiarze czasu pracy stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku (wyroki Sądu Najwyższego z dnia 14 września 2007 roku, III UK 27/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 325; z dnia 19 września 2007 roku, UIII UK 38/07, OSNP 2008 nr 21-22, poz. 329; z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 66/07, LEX nr 483283; z dnia 22 stycznia 2008 roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 i z dnia 24 marca 2009 roku, I PK 194/08, LEX nr 528152 oraz z dnia 1 czerwca 2010 roku, II UK 21/10, LEX nr 619638). W związku z tym niedopuszczalne jest uwzględnianie do okresów pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywanej stale i w pełnym wymiarze czasu pracy, wymaganych do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, innych równocześnie wykonywanych prac w ramach dobowej miary czasu pracy, które oddziaływały szkodliwie na organizm pracownika. Od tej reguły istnieją odstępstwa. Pierwsze z nich dotyczy sytuacji, kiedy inne równocześnie wykonywane prace stanowią integralną część większej całości dającej się zakwalifikować pod określoną pozycję załącznika do wskazanego rozporządzenia (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 6 grudnia 2007 roku, III UK 62/07, LEX nr 375653; z dnia 5 maja 2009 roku, I UK 4/09, LEX nr 509022 oraz z dnia 11 marca 2009 roku, II UK 243/08 i tam powołane wcześniejsze orzecznictwo). Drugie odstępstwo dotyczy przypadków, kiedy czynności wykonywane w warunkach nienarazających na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia mają charakter incydentalny, krótkotrwały, uboczny (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008

roku, I UK 210/07, OSNP 2009 nr 5-6, poz. 75 oraz z dnia 22 kwietnia 2009 roku, II UK 333/08, LEX nr 1001310). Wykonywanie przez cały czas pracy wyłącznie pracy w szczególnych warunkach jest praktycznie bowiem niemożliwe w żadnym procesie technologicznym i nie było intencją ustawodawcy przyznanie prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym wyłącznie osobom, które przez pełną dniówkę roboczą nie wykonują żadnych innych czynności poza wymienionymi w wykazie A. Jak wskazują przytoczone wyżej poglądy Sądu Najwyższego w ramach pracy w warunkach szczególnych wykonuje się także inne czynności mające związek z tą pracą.

W ocenie Sądu Okręgowego zgromadzony materiał dowodowy pozwala na jednoznaczne przyjęcie, że wnioskodawczyni wykonywała pracę w warunkach szczególnych na stanowisku nawijacza uzwojeń od dnia 14 czerwca 1978 roku do 30 października 1979 roku (rok, 4 miesiące i 17 dni).

Jest to praca wymieniona w Wykazie A, Dziale XIV - Prace różne, poz. 12: „Prace przy spawaniu i wycinaniu elektrycznym, gazowym, atomowowodorowym” rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) oraz w dziale XIV poz. 12 pkt 13 „zgrzewacz” zarządzenia nr 3 Ministra Hutnictwa i Przemysłu Maszynowego z dnia 30 marca 1985 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w zakładach pracy resortu hutnictwa i przemysłu maszynowego (Dz.U. z dnia 29 czerwca 1985 r., nr 1 poz. 1).

W przeprowadzonym postępowaniu dowodowym Sąd ustalił w sposób niebudzący wątpliwości, iż prace wykonywane przez skarżącą były tożsame z pracami zgrzewania elektrycznego. Sądowi zaś wiadomo jest z urzędu, iż proces spawania elektrycznego oraz zgrzewania elektrycznego dotyczy obróbki cieplnej metalu, podczas której powierzchnie metali są rozgrzewane a następnie łączone ze sobą. W obydwu technikach pracy dochodzi do wytworzenia bardzo wysokiej temperatury oraz powstania szkodliwych oparów stapianych metali. Podczas pracy wykonywanej przez wnioskodawczynię przy łączeniu ze sobą przewodów będących uzwojeniem silnika dochodziło do wytworzenia wysokiej temperatury oraz wydzielały się szkodliwe i cuchnące opary metalu. Tym samym należy uznać, iż w spornym okresie skarżąca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała pracę zgrzewacza w angażach określaną jako nawijacz uzwojeń.

Zgodnie z art. 184 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.), kobietom urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 roku przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27. Emerytura taka przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa. Od 1 stycznia 2013 roku nie jest wymagane rozwiązanie stosunku pracy przez ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Według art. 32. ust. 2 za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników zatrudnionych przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia. Ustęp 4 stanowi natomiast, że wiek emerytalny, o którym mowa w ust. 1, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie, których osobom wymienionym w ust. 2 przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych.

Zgodnie z § 2 ust. 1 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Według § 3 cytowanego rozporządzenia za okres zatrudnienia wymagany do uzyskania emerytury,

uważa się okres wynoszący 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, liczony łącznie z okresami równorzędnymi i zaliczanymi do okresów zatrudnienia. Natomiast § 4 ust. 1 rozporządzenia stanowi, że pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 2) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym, co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Jednocześnie przepis art. 1 § 2 rozporządzenia stanowi, że właściwi ministrowie, kierownicy urzędów centralnych oraz centralne związki spółdzielcze w porozumieniu z Ministrem Pracy, Płac i Spraw Socjalnych ustalają w podległych i nadzorowanych zakładach pracy stanowiska pracy, na których są wykonywane prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazach A i B.

Sumując powyższe, aby nabyć prawo do emerytury wnioskodawczynie musiała spełnić łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnąć obniżony do 55 lat wiek emerytalny;
- 2) nie przystąpić do otwartego funduszu emerytalnego;
- 3) na dzień 1 stycznia 1999 roku udowodnić:
  - a) co najmniej 15-letni okres wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze oraz
  - b) staż pracy w wymiarze co najmniej 20 lat.

W ocenie Sądu Okręgowego wszystkie te przesłanki zostały przez wnioskodawczynię spełnione, toteż należało ustalić S. J. prawo do emerytury od dnia(...), od dnia ukończenia 55 roku życia.

W tym stanie rzeczy, na podstawie powołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.